

Spis treści

Wykaz skrótów / 13

Wprowadzenie / 17

Rozdział I

Organy władzy publicznej jako podatnicy w świetle przepisów dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 23

1. Przesłanki warunkujące uznanie organu władzy publicznej za podatnika podatku od wartości dodanej / 23
 - 1.1. Uwagi wprowadzające / 23
 - 1.2. Definicja podatnika podatku od wartości dodanej / 24
 - 1.3. Działalność gospodarcza a status podatnika / 31
 - 1.4. Uznanie za działalność gospodarczą transakcji wykonywanych okazjonalnie / 39
 - 1.5. Osoby dokonujące dostawy nowego środka transportu jako podatnicy podatku od wartości dodanej / 41
2. Rodzaje działalności podejmowanych przez organy władzy publicznej / 43
 - 2.1. Uwagi wprowadzające / 43
 - 2.2. Działalność podejmowana w ramach władztwa publicznego / 45
 - 2.3. Działalność wykonywana w zakresie użyteczności publicznej / 49
 - 2.4. Działalność natury komercyjnej / 52
3. Kryteria wyłączeń organów władzy publicznej z grupy podatników podatku od wartości dodanej / 53
 - 3.1. Podstawowa zasada: opodatkowanie czy wyłączenie z opodatkowania? / 53
 - 3.2. Posiadanie statusu organu władzy publicznej / 57

- 3.3. Publicznoprawny charakter czynności wykonywanych przez organy władzy publicznej / 59
- 4. Kryteria decydujące o uznaniu organów władzy publicznej za podatników podatku od wartości dodanej / 63
 - 4.1. Naruszenie zasad konkurencji na rynku wspólnotowym / 63
 - 4.1.1. Zasada ochrony konkurencji / 66
 - 4.1.2. Cele europejskiego prawa konkurencji / 66
 - 4.1.3. Znaczące zakłócenia konkurencji w następstwie działań organów władzy publicznej / 68
 - 4.2. Wykonywanie czynności wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 73
- 5. Prawne i ekonomiczne skutki przepisów dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w zakresie opodatkowania czynności wykonywanych przez organy władzy publicznej / 77
 - 5.1. Konsekwencje natury prawnej / 77
 - 5.2. Konsekwencje natury ekonomicznej / 82
- 6. Podsumowanie / 85

Rozdział II

Organy władzy publicznej jako podatnicy w świetle przepisów ustawy o podatku od towarów i usług / 88

- 1. Przesłanki warunkujące uzyskanie statusu podatnika podatku od towarów i usług / 88
 - 1.1. Uwagi wprowadzające / 88
 - 1.2. Definicja podatnika podatku od towarów i usług / 90
 - 1.2.1. Podatnik a podmiot zobowiązany do zapłaty podatku / 90
 - 1.2.2. Podmiotowy zakres pojęcia „podatnik” w rozumieniu art. 15 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług / 92
 - 1.3. Prowadzenie działalności gospodarczej jako niezbędna przesłanka posiadania statusu podatnika podatku od towarów i usług / 95
 - 1.3.1. Podmiotowy i przedmiotowy zakres pojęcia „działalność gospodarcza” / 95

- 1.3.2. Czynności wykonywane sporadycznie a działalność gospodarcza / 98
- 1.3.3. Samodzielność prowadzenia działalności gospodarczej / 102
- 1.3.4. Cel i rezultat działalności gospodarczej / 104
- 2. Szczególne regulacje dotyczące uznania organów władzy publicznej za podatników podatku od towarów i usług / 105
 - 2.1. Definicja organów władzy publicznej / 105
 - 2.2. Historyczne kształtowanie się zasad dotyczących przyznania organom władzy publicznej statusu podatnika podatku od towarów i usług / 109
 - 2.3. Przestanki warunkujące wyłączenie organów władzy publicznej z kategorii podatników podatku od towarów i usług / 116
 - 2.3.1. Posiadanie statusu organu władzy publicznej / 116
 - 2.3.2. Działalność publiczna organów władzy publicznej jako niepodlegająca opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług / 118
 - 2.3.3. Czynności organów władzy publicznej wykonywane na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych / 122
- 3. Podmiotowość prawnopodatkowa organów władzy publicznej / 126
 - 3.1. Rozbieżności w podejściu do podmiotowości prawnopodatkowej organów władzy publicznej / 126
 - 3.2. Przyczyny rozbieżności w zakresie podmiotowości prawnopodatkowej organów władzy publicznej / 128
 - 3.3. Gmina czy urząd gminy podatnikiem podatku od towarów i usług? / 131
- 4. Wpływ prawa ochrony konkurencji na przyznanie organom władzy publicznej statusu podatnika podatku od towarów i usług / 136
 - 4.1. Brak znaczącego zakłócenia konkurencji jako przesłanka wyłączająca organy władzy publicznej z kręgu podatników podatku od towarów i usług / 136
 - 4.2. Adresaci norm prawa ochrony konkurencji / 138
 - 4.2.1. Przedsiębiorcy jako adresaci norm prawa ochrony konkurencji / 138

- 4.2.2. Definicja pojęcia przedsiębiorcy / 139
- 4.2.3. Organ władzy publicznej jako przedsiębiorca / 143
- 5. Podsumowanie / 145

Rozdział III

Podmiotowość prawnopodatkowa w podatku od towarów i usług w przypadku realizacji przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego / 149

1. Partnerstwo publiczno-prywatne jako forma realizacji zadań organów władzy publicznej / 149
 - 1.1. Definicja partnerstwa publiczno-prywatnego / 149
 - 1.2. Partnerstwo publiczno-prywatne jako instrument realizacji polityki organów władzy publicznej / 153
 - 1.3. Zarys historyczny przedsięwzięć realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego na świecie / 155
 - 1.4. Stopień realizacji przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce / 160
 - 1.5. Prawne aspekty partnerstw publiczno-prywatnych / 167
 - 1.5.1. Prawne podstawy funkcjonowania partnerstwa publiczno-prywatnego w Europie / 167
 - 1.5.2. Prawne podstawy funkcjonowania partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce / 169
2. Kryteria klasyfikacji przedsięwzięć realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego / 171
3. Znaczenie posiadania przez organ władzy publicznej statusu podatnika podatku od towarów i usług dla realizacji przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego / 175
4. Formy wynagradzania partnera prywatnego w umowach o partnerstwie publiczno-prywatnym a status organu władzy publicznej jako podatnika podatku od towarów i usług / 178
 - 4.1. Formy wynagradzania partnera prywatnego jako kluczowy element umów o partnerstwie publiczno-prywatnym / 178
 - 4.1.1. Płatność za dostępność usługi dla użytkowników końcowych / 179
 - 4.1.2. Bezpośredni pobór opłat od użytkowników końcowych / 192
 - 4.1.3. Płatność według rzeczywistego wykorzystania (tzw. myto ukryte lub opłaty ukryte) / 197

5. Wpływ posiadania przez organ władzy publicznej statusu podatnika na uznawanie podatku od towarów i usług za wydatek kwalifikowany / 199
6. Podsumowanie / 204

Rozdział IV

Zakres harmonizacji polskich przepisów dotyczących przyznania organom władzy publicznej statusu podatnika podatku od towarów i usług z przepisami dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 207

1. Przyczyny i podstawy prawne wprowadzenia wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 207
 - 1.1. Idea harmonizacji systemu podatków pośrednich w Unii Europejskiej / 207
 - 1.2. Zobowiązanie Polski do dostosowania ustawodawstwa w zakresie podatku od towarów i usług do regulacji wspólnotowych / 212
2. Rozbieżności polskich przepisów z prawem wspólnotowym w zakresie uznania organu władzy publicznej za podatnika podatku od towarów i usług / 215
 - 2.1. Uwagi wprowadzające / 215
 - 2.2. Pojęcie „organy władzy publicznej” w ustawie o podatku od towarów i usług a sformułowanie „krajowe, regionalne i lokalne organy władzy oraz inne podmioty prawa publicznego” w dyrektywie 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 216
 - 2.3. Zwolnienie z opodatkowania czynności wykonywanych w ramach zadań publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego / 218
 - 2.4. Otrzymywanie przez organy władzy publicznej wynagrodzenia z tytułu wykonywania czynności, dla potrzeb których zostały one powołane / 223
 - 2.5. Przyznanie organom władzy publicznej statusu podatnika podatku od towarów i usług a wykonywanie czynności na podstawie umów cywilnoprawnych / 225
 - 2.6. Kryterium „znaczącego zakłócenia konkurencji” / 226
 - 2.7. Brak implementacji uregulowań nakazujących traktowanie organów władzy publicznej jako podatników w przypadku

- wykonywania czynności wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 227
- 2.8. Nieuznawanie za podatników podatku od towarów i usług organów władzy publicznej wykonujących czynności zwolnione przedmiotowo z opodatkowania / 228
- 3. Prawo podatników podatku od towarów i usług do bezpośredniego stosowania przepisów dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 229
- 4. Odpowiedzialność odszkodowawcza państwa na skutek niewłaściwej transpozycji normy prawa wspólnotowego / 234
- 5. Podsumowanie / 239

Rozdział V

Kierunki zmian legislacyjnych w zakresie opodatkowania czynności wykonywanych przez organy władzy publicznej / 242

- 1. Opodatkowanie czynności wykonywanych przez organy władzy publicznej na przykładzie wybranych państw / 242
 - 1.1. Rozwiązania prawne obowiązujące w Kanadzie / 243
 - 1.2. Rozwiązania prawne obowiązujące w Norwegii / 245
 - 1.3. Rozwiązania prawne obowiązujące w Australii i Nowej Zelandii / 246
 - 1.4. Rozwiązania prawne obowiązujące w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej / 247
 - 1.5. Rozwiązania prawne obowiązujące w Chińskiej Republice Ludowej / 249
 - 1.6. Rozwiązania prawne obowiązujące w Danii, Finlandii, Szwecji, Holandii, Wielkiej Brytanii / 250
- 2. Przestanki przemawiające za nowelizacją art. 13 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej / 252
 - 2.1. Zapewnienie realizacji zasady neutralności opodatkowania podatkiem od wartości dodanej / 252
 - 2.2. Eliminacja zakłóceń konkurencji pomiędzy podmiotami z sektora publicznego i prywatnego / 256
 - 2.3. Wzrost jakości świadczonych usług należących do zadań organów władzy publicznej / 258

- 2.4. Usunięcie wątpliwości w zakresie przypisywania organom władzy publicznej statusu podatnika podatku od wartości dodanej / 259
- 3. Propozycje zmian legislacyjnych dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej oraz ich skutki / 260
 - 3.1. Wprowadzenie mechanizmu zwrotu podatku od wartości dodanej / 260
 - 3.2. Wprowadzenie zasady pełnego opodatkowania czynności wykonywanych przez organy władzy publicznej / 265
- 4. Propozycje zmian legislacyjnych w polskich przepisach dotyczących podatku od towarów i usług oraz ich skutki / 270
- 5. Podsumowanie / 274

Zakończenie / 279

Załączniki / 285

Bibliografia / 289